

Männiku betoontee 1

UNO TRUMM
ajaloolane

■ Männiku tee oli viimane suur tsementbetoonkattega tee ehitusprojekt Eesti Vabariigis enne II maailmasõda. Selle teostaja A/S Betoon oli tõusmas lipulaevaks Eesti betoonehituses.

1937. aasta novembris tegi Tallinna linnavalitsus Nõmme linnavalitsusele ettepaneku Männiku tee ühiselt ümber sillutada. Tallinna linnavalitsuse ettepanek tulenes soovist avada uus liivakarjäär Männiku tee läheduses Vahipataljoni kasarmute kõrval asetseval linnale kuuluval maa-alal. Kuna tee ümbersillutamise maksumus töötas tulla väga suurel osal hinnangutel vähemalt kuni 52 000 krooni, lükkas Nõmme linnavalitsus ettepaneku tagasi, teatades, et «Nõmme linn ei saa end siduda uute kulude tegemisega Männiku teel, mis oma praeguse seisukorra juures rahuldab Nõmme linna nõudeid». Nõmmekate vastus oli ka põhjendatud, sest Männiku tee oli Nõmme linnavalitsus koostöös kaitseministeeriumiga 1932. aastal ükskord juba sillutanud.

Seepeale sai Tallinn aga kokkuleppele Teedekapitaliga, kelle toel ehitus 1938. aasta suvel siiski ette võeti. Kui Teedekapital Männiku tee uuendamisele taha tuli, kadus ka Nõmme linnavalitsuse vastuseis tee ehitusele, seda enam, et tegelikult vajas tee hädasti

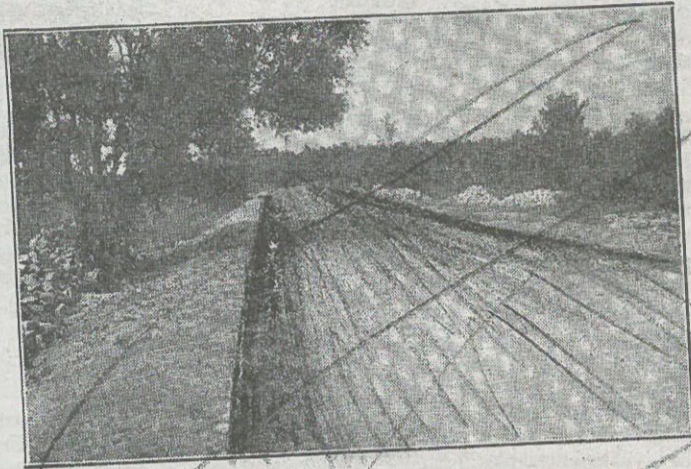
TSEMENT-BETOONTEED

ON

TÄNAPÄEVA- ja TULEVIKU-TEED,

SEST NAD ON

**põlised,
tolmutud,
majanduslikud,
tasased ja siiski karedad,
hästi nähtavad,
igasuguse ilmasti-
kuga samased.**

Betoontee Pääskülas

1937. aastal Tehnika Ajakirjas ilmunud reklaam.

ümberehitamist. Nõmme linnavalitsuse ehitusosakonna kirjas teedeministeeriumi järelevalve inspektorile kurdeti: «Männiku tee on omas laiuses väga mitmesugune, kuid praegu ei katse linnavalitsus hakata seda laiemates osades kitsamaks tegema ja vastavate maade omanikele juurdelõikeid andma, kuna Männiku tee tuleb uude asendisse ümberehitamisele ja selleks on vaja tööruumi. Ka edaspidi on seal harilikust laiem teeruum soodne riigikaitse huvides.»

Rahastajad

Mainitud riigikaitse huvid Männiku tee permanentkattega katmises seisnesid asjaolus, et selle läheduses jäid nii kaitseministeeriumi laske- ja vahipataljoni kasarmud. Eeltoodut arvestades otsustati katta Männiku tee tsementbetoonkattega «alates Wääna kitsaropalise raudtee ristlemiskohast Vabaduse puistestega kuni linna administratiiv piirini».

Ettevalmistustööd Männiku tee ehitamiseks alustati juba majandusaastal

1937/1938, mil Teedekapital eraldas selleks oma eelarvest Nõmme linnale 1000 krooni. Teedekapitali selle majandusaasta eelarve nägi ette veel 60 000 krooni eraldamist. Tallinna linnavalitsus toetas vastavalt lubadusele tee-ehitust 40 000 krooniga. Nõmme linnavalitsus omalt poolt lisas eelarve puuduva osa 3000 krooni. Tegelikult kulus tee ehituseks 102 763 krooni. Kuna kogemused asfaltbetoonkattega teelõikudega Vabaduse puistestel polnud kuigi julgustavad, valiti teekattematerjaliks tsementbetoon.

Järgneb